

// לוח תאריכים לקדושת שביעית
ואיסור ספיחין לשנת השמיטה תשפ"ב

נערך בידי צוות רבני וחוקרי המכון
בראשות ד"ר ר' משה זקס
ובהשתתפות הרב שאול רייכנברג שליט"א

מועדים לשמיטה

**עיקרי ההלכות
בלוח מ'וסדים על
פי שיטת רבינו
מרן החזון איש
זללה"ה, והוראות
שקיבלנו מרבינו
מרן הגרי"ש
אלישיב זצ"ל
בשמיטה תשס"ח,
ולהבחל"ח מרן
הגר"ח קנייבסקי
שליט"א בשמיטה
קודמת ולקראת
שמיטה זו.**

קדושת שביעית

יבול הגדל בארץ ישראל בשנת השמיטה, כולל הגדל אצל נכרי, קדוש בקדושת שביעית (אמנם, בירושלים נהגו שאין קדושת שביעית ביבול נכרי).

פרי הקדוש בקדושת שביעית אסור בסחורה, בהוצאה לחו"ל, בקלקול, בביזוי ובשימוש שאינו בדרך הרגילה, באסיף ואחסון של כמות גדולה כבשאר השנים. וכן פטור מהפרשת תרומות ומעשרות, וחייב בביעור (הביעור ומועדיו יפורסמו בלוח נפרד שיצא לאור אי"ה במהלך שנת השמיטה). בלוח שלפנינו מופיעים המועדים מאימתי יש לחשוש למציאות של תוצרת קדושה בקדושת שביעית בשווקים, וכן המועדים בו מסתיימים לגמרי בשווקים כנ"ל. המועדים שונים לגבי כל פרי וירק.

קניית פירות קדושים

תוצרת הקדושה בקדושת שביעית שאין בה איסור ספיחין (כגון פירות האילן או ירקות שהתחילו לגדול קודם שמיטה) - אסור לסחור בה, ויש שפסקו שתוצרת שגדלה בידי מי שלא שמר שמיטה אסור להשתמש בה (איסור "שמור ונעבד"), לכן יש לרכוש תוצרת רק בחנויות הנקראות "חנויות שמיטה"

שתחת פיקוח כשרות של גוף שפקיע שמו כמוסמך בדבר. בשעת הדחק, יש שהקילו לקנות בחנות רגילה ובתנאי שהקניה בהקפה או באשראי (עיי' סדר השביעית שיצא על פי מרן החזון איש זצ"ל סעיף ו, ז).

איסור ספיחין

ירק שתחילת גידולו היה בשנת השמיטה, ותבואה וקטניות (גידולי גרגרים) שהגיעו לשליש גידול הגרגר בשמיטה, אסורים באכילה ובשימוש משום ספיחין. בגידולי נכרים אין איסור ספיחין.

בלוחות התאריכים צוין ממתני רוב התוצרת המצויה בשווקים אסורה, על פי המקובל בשם מרן החזון איש זצ"ל, שכשלא ידוע אם התוצרת מותרת או אסורה, יש לאסור את הנמצא בשוק ממועד זה. אמנם, יש המחמירים לחוש לאיסור ספיחין החל מהמועד בו מתחיל להגיע לשווקים תוצרת שבאיסור ספיחין, - גם מועד זה הובא בלוחות. (לדעת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל יש לחוש למיעוט כאשר הוא מצוי ברוב המקומות. אך קשה לכוון מועד מדויק לזה, ולכן הרוצה לנהוג כך, ראוי שיחמיר החל מהמועד בו מתחילה להגיע לשווקים תוצרת אסורה, ויכול להקל במספר ימים לאחר מכן). בלוחות

גם צוין עד מתי התוצרת המצויה בשוק בשנת תשפ"ג אסורה באיסור ספיחין.

הנזרע בשביעית

תוצרת שנזרעה בשביעית ונגמרה בשמינית לאחר התאריכים המופיעים בלוח, אין בהם איסור ספיחין, ויש האוסרים תוצרת זו משום שנזרעה באיסור בשמיטה. בלוחות צוין בטור מיוחד אימתי המועד בו הרוב בשוק הוא ממה שנזרע לאחר השביעית, לתועלת המחמירים בזה.

מס' הערות נחוצות:

למרות שמצוין תאריך לכל מועד, קשה לכוון ליום מדויק, ולכן, בתקופות המעבר - ככל שניתן - צריך להבחין בין תוצרת ישנה לחדשה.

פירות וירקות המשתמרים

המועדים בלוחות מתייחסים למועדי שיווק תוצרת טריה. בחלק מהמוצרים ישנה תוצרת מאוחסנת בקירורים הנראית כטריה, ולפיכך יתכן שבאותו זמן במקביל משווקת תוצרת מותרת ותוצרת אסורה, וצריך להבחין בהם בין חדש לישן. הדבר מצוי גם במוצרי קפואים, שימורים, ממתקים, מוצרים מיובשים, מיצים וכדומה. השתדלנו לציין בהערות נסיבות אלו. המועדים בלוח אינם מתייחסים למוצרים המשתמרים לאחר מועד ביעורם.

הערה ואזהרה: למרות המאמצים הרבים שהושקעו בהכנת הלוחות, יתכנו שינויים בתאריכים עקב סיבות שלא ניתן לצפותם מראש - כמו שינויים במזג אויר וכד'. במידה ויתרחשו שינויים אלו, נשתדל לפרסמם אי"ה במועדם בביטאון "הליכות שדה" היו"ל ע"י המכון ובעיתונות.

שם הירק	קדושת שביעית בתשפ"ב החל מ:	איסור ספיחין (רוב בשוק) בתשפ"ב מ:	למחמירים ⁽²²⁾ תחילת ההופעה בשוק באיסור ספיחין [בתשפ"ב] החל מ:	גמר איסור ספיחין וקדושה בתשפ"ג מ: ⁽²⁴⁾	למחמירים ^{(23),(24)} רוב בשוק מהנורע בתשפ"ג החל מ:
אבטיח	ג' תשרי	כ"ט אדר ב' ⁽¹⁾	כ"א אדר א' ⁽¹⁾	כ"ה כסלו	ג' אייר
אננס	ג' תשרי	אין איסור ⁽²⁾		חנוכה תשפ"ד	
אספרגוס	ג' תשרי	אין איסור ⁽³⁾		הרוב רב שנתי	
אפונה בתרמילים	ג' תשרי ⁽⁴⁾	כ"ט תשרי ⁽⁴⁾	י"א תשרי	כ"ה כסלו	י" טבת
ארטישוק	י"ט חשוון	אין איסור ⁽³⁾		הרוב רב שנתי	
בטטה	ג' תשרי	ט"ז תמוז	י"ט סיון	כ"ה כסלו ⁽¹⁰⁾	י"ז תמוז
בננה	ה' תשרי ⁽²⁵⁾	אין איסור		י"א תשרי ⁽²⁵⁾ (גמר קדו"ש)	הרוב רב שנתי
במיה ⁽⁵⁾	ג' תשרי	אין איסור		כ"ה כסלו (גמר קדו"ש)	
בצל יבש	ג' תשרי	ל' שבט ⁽⁶⁾	י"ט שבט ⁽⁶⁾	י"ח שבט ⁽⁷⁾ (6)	א' אדר ⁽⁶⁾
בצל ראש ⁽⁸⁾	כ"ז כסלו ⁽⁶⁾	י"א טבת	כ"ז כסלו	כ"ה כסלו	י' טבת
בצל ירוק	ג' תשרי	י"א כסלו	ה' כסלו	ד' כסלו ⁽²⁴⁾	י' כסלו
ברוקולי	ג' תשרי	כ' טבת	ה' טבת	כ"ה כסלו	י"ט טבת
גזר	א' כסלו ⁽¹¹⁾	ג' שבט ⁽¹¹⁾	ט"ז טבת ⁽¹¹⁾	כ"ה כסלו ⁽¹⁰⁾	ט"ז שבט ⁽⁹⁾ (11)
גמבה	ג' תשרי ⁽¹¹⁾	ב' טבת ⁽¹¹⁾ (12) (11)	כ"א כסלו ⁽¹¹⁾	כ"ה כסלו	א' שבט ⁽¹¹⁾
דלורית	(ג' תשרי ⁽¹³⁾) ד' שבט	י"ג שבט	כ"א כסלו	ט"ז טבת ⁽¹⁰⁾	ט"ז שבט
דלעת	(ג' תשרי ⁽¹³⁾) ד' שבט	ל' ניסן	א' אדר א'	(א' שבט) כ"ט אייר	י' אייר
חזרת	ג' תשרי	י"ט תשרי תשפ"ג	כ' אלול	כ"ה כסלו ⁽⁹⁾	י"ח חשוון תשפ"ד ⁽⁹⁾
חסה	ג' תשרי	י"ד חשוון	כ"ה תשרי	י"ד חשוון ⁽²⁴⁾	כ"ד חשוון
חציל ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	י"א טבת	כ"א כסלו	כ"ה כסלו ⁽²⁴⁾	י' טבת
כוסברה	ג' תשרי	כ"ט תשרי	כ"ז תשרי ⁽¹⁵⁾	ט' חשוון ⁽²⁴⁾	י"ט טבת
כרוב אדום	ג' תשרי	ט"ז כסלו	ח' כסלו	כ"ה כסלו	א' שבט
כרוב לבן	ג' תשרי	כ"ד כסלו	כ"ז כסלו ⁽²⁴⁾	כ"ה כסלו	כ' טבת
כרוב סיני	ג' תשרי	כ"ד כסלו	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו ⁽²⁴⁾	כ"ה כסלו
כרובית	ג' תשרי	כ"א טבת	ה' טבת	כ"ה כסלו	א' שבט
כרפס עלים (סלרי עלים)	ג' תשרי	ד' שבט	ח' טבת ⁽¹⁶⁾	כ"ה כסלו	ג' שבט
כרפס שורש (סלרי שורש)	ג' תשרי	י"ט שבט ⁽¹⁷⁾	י"ט טבת ⁽¹⁷⁾	כ"ה כסלו	י"ח שבט
כרתי (לוף)	ג' תשרי	ז' שבט	ט"ז טבת	כ"ה כסלו	ו' שבט
לפת	ג' תשרי	א' טבת	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו	א' טבת
מילון ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	ו' טבת	כ"א כסלו	כ"ה כסלו	ה' טבת
מלפפון	ג' תשרי	י"ט כסלו	י"ד חשוון	י"ד חשוון ⁽²⁴⁾	י"ח כסלו
סלק אדום	ג' תשרי	כ"א טבת	ה' טבת	כ"ה כסלו	כ' טבת
סלק עלים	ג' תשרי	י"ט טבת	י"ט כסלו	י"ח כסלו ⁽²⁴⁾	י"ח טבת
עגבניה ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	י"ט אדר א'	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו ⁽²⁴⁾	ט"ז טבת
עירית	ג' תשרי	י"ט טבת	ט' כסלו	ח' תשרי ⁽²⁴⁾	כ' טבת
פטרוזיליה עלים	ג' תשרי	י"ב אדר ב'	(ט' כסלו) י"ט חשוון-משותלה	ח' כסלו	י' ניסן
פטרוזיליה שורש	ג' תשרי	י"ט שבט	ט"ז טבת ⁽¹⁶⁾	כ"ה כסלו	י"ח שבט
פלפל ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	ג' אדר ב' ⁽¹²⁾	י"א כסלו	י' כסלו	ג' ניסן
פלפל ירוק חריף ⁽¹⁴⁾	ג' תשרי	י"ט טבת	י"א כסלו	י' כסלו	י"ח טבת
פלפל אדום חריף ⁽¹⁴⁾ (18)	ג' תשרי	ג' שבט	כ"א כסלו	כ"ה כסלו	ג' שבט
פפריקה טריה ⁽¹⁸⁾	ג' תשרי	י"ח אלול	י"ג אב	כ"ד אב	י"ח תשרי תשפ"ד
צנון	ג' תשרי	א' טבת	ט"ז כסלו	ט"ז כסלו	א' טבת
צנונית	ג' תשרי	י"ט חשוון	ג' חשוון	ג' חשוון	י"ט חשוון
קולרבי	ג' תשרי	א' טבת	ט"ז כסלו	כ' כסלו ⁽²⁴⁾	ג' טבת
קישוא	ג' תשרי	י"ט חשוון	ט' חשוון	ט' חשוון	כ' חשוון
שום ⁽¹⁹⁾	י"ח אדר ב'	א' ניסן	י"ח אדר ב'	י"ח ניסן	כ"ד ניסן
שומר ושמיר	ג' תשרי	ב' כסלו	י"ח חשוון	י"ח כסלו ⁽²⁴⁾	א' טבת
שעועיית תרמילים ⁽²⁶⁾	ג' תשרי	י"ג אייר	כ' חשוון	כ"ד ניסן	כ"ד ניסן
תייס - אשכולים (קלחים) ⁽²⁰⁾	ג' תשרי	י' תשרי	ה' תשרי	כ"ה כסלו	ג' ניסן
תות שדה	כ"ז חשוון	כ"ט טבת	כ"ז חשוון	כ"ז חשוון	ט' ניסן
תפוח אדמה ⁽²¹⁾	ט"ז כסלו	ד' שבט	י' טבת	ט"ז טבת	ג' שבט ⁽¹⁰⁾
תרד	ג' תשרי	י"ג שבט	י"ט כסלו	י"ח כסלו	י"ב שבט

- א. ירק שהחל לגדול בשמיטה ונקטף בשמיטה נשאר באיסור ספיחין לעולם, ולכן ירק משומר, קירור, קפוא, כבוש וכדומה יהיה אסור גם לאחר המועד המופיע בלוח.
- ב. מוצרי מזון שמעורבים בהם גם ירקות, יש לנהוג בהם כפי הדין בירקות.
- ג. ירק שהתחיל לגדול לפני שמיטה ונקטף בשמיטה, כתבנו כשיטת ה"ר"ש והרמב"ן וכפסק החזו"א שאין בו איסור ספיחין ויש בו קדושת שביעית.
- ד. ירק, אף שהתחיל לגדול לפני שמיטה, כשנקטף בשמיטה נותר בקדושת שביעית לעולם.
- ה. המועד שמופיע כתחילת קדושת שביעית ג' תשרי - משום שאז מתחיל הופעתו בשווקים [מוצאי ראש השנה].

הערות והוספות:

- מתאריך זה מגיע אבטיח מהערבה צפון הערבה נחשבת כארץ ישראל ויש גם מדרום הערבה הנחשבת כחוץ לארץ. משאר חלקי הארץ מגיע אבטיח החל מ - א' אייר.
- מהשתילה עד קבלת הפרי נמשך יותר משנה.
- הרוב רב שנתי, כלומר, יבולים מצמיחים הקיימים לפני השמיטה.
- אפונה בתרמילים חוששים שמא היא קטינית שבה שליש גידול הוא הקובע לקדושה ולאיסור ספיחין. בפועל אין בדרך כלל בשוק לפני סוף תשרי.
- גדל אצל נכרים.
- בחודשים טבת שבט ואדר מגיע בצל בעיקר מהערבה ויתכן גם מדרום הערבה (ראה בהערה 1).
- מאמצע שבט יגיע בצל שנורע בשמיטה באזורים נוספים. יש להניח שיהיה גם יבוא מחו"ל. ניתן להבחין בין סוגי הבצל ולהבדיל בין ישן לטרי.
- יתכן גם בצל יבש ישן שנקלט בשביעית ואסור באיסור ספיחין.
- בצל ראש הוא בצל יבש למחצה מוארך, שחלקו העליון במקום שיוצאים העלים, רחב. יתכן איחסון מזריעת שביעית גם מעבר לתאריך זה.
- יתכן איחסון מלקיטת שביעית שאסורה באיסור ספיחין גם מעבר לתאריך זה.
- יתכן שיוציאו גזר קטן 15 יום קודם.
- מניב לאחר 90 יום, לאחר מכן השתיל יניב משך 5 חודשים נוספים, רוב הגידול יהיה לאחר 75-90 יום (מתוך ה-5 חודשים).
- בדלעת - מרבית יבול השנה נאסף לפני ראש השנה, אולם יתכן איסוף היבול גם אחרי ר"ה. היבול הראשון מהערבה יגיע בחודש שבט.
- חלק מיבול החצילים, המלון, העגבניות, הפלפל, הגמבה והפלפל החריף בחורף, הינם מהערבה וגם מהערבה הדרומית.
- משותלה 21-28 יום (מזריעה 40-50 יום).
- כאשר יש מחסור בשווקים קוטפים גם סלרי/פטרוזיליה קטן בחלוף 60 יום.
- יש שמוציאים שורש קטן כאשר יש מחסור בשווקים.
- התאריכים שבלוח מתייחסים לפלפל חריף ופפריקה טריים, אך השיווק העיקרי של הפפריקה הינו אבקה מוכנה המשתמרת ולכן יש לנהוג איסור באבקת פפריקה ובתוצרת שהיא מעורבת בה, מסוף השמיטה ועד שנה לאחר מכן, שבמועד זה משווקים תוצרת שביעית. כמו כן יש לנהוג קדושת שביעית בפפריקה אבקה כבר מתחילת תשרי תשפ"ג. פלפל חריף טחון ברובו המכריע הוא מיבוא מחו"ל.
- שום, נורע ומונבט בחלקו גם לפני ר"ה. השום נשמר יפה באחסון מעבר לתקופות אלה, ויש גם יבוא מחו"ל. ניתן להבחין בבקל ביבול חרש. התאריך של גמר ספיחין מתייחס לשום יבש. אבל השום הטרי [עם עלים ירוקים] - גמר איסור ספיחין בסוף חורף תשפ"ג.
- לגבי התייס התייחסנו למוצרים מתייס צעיר האסוף בארץ. המועדים בתייס מיוסדים על כך שתייסם לח ספק אם הוא קטנית או ירק. המועדים מתייחסים למשווק טרי, קפוא ושומרים משווקים גם אחרי תאריכים אלו.
- מרבית תפוח אדמה מזריעת הסתיו נובטים לאחר ראש השנה, ונאספים מחנוכה. ניתן להבחין בין ישן וחדש במעבר העונות. התאריכים בלוח הם לגבי התוצרת החדשה. יש גם זן של תפוא' קטנים שמוציאים לאחר 60 יום - הם משווקים רק לחו"ל.
- הוספנו מועד תחילת הופעת תוצרת מזריעת שביעית עבור המחמירים ליותר גם כשמגיעת הירק בשוק באיסור ספיחין.
- הוספנו מועד בו רוב התוצרת בשוק מזריעת השמינית עבור המחמירים מלקיטת מהנורע בשביעית גם אחרי חנוכה. יש המחמירים להוסיף עוד שבועיים כדי להימנע מספקות, כפי שמצוין במבוא א"א.
- בחישוב המועד לגמר איסור ספיחין לא הוספנו גם את התקופה בה נמצאים השתילים בהכנה במשתלה (לדעת מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל יש להוסיף את התקופה מתחילת הזריעה במשתלה. לתועלת אנו מציגים את התקופות של שהות השתילים במשתלה עד להוצאתם מהמשתלה לשדה/חממות: ביוליקום - 18 יום, בצל - 30 יום, ברוקולי - 25 יום, חסה - 22 יום, חציל - 40 יום, כוסברה - 16 יום, כרוב - 25 יום, כרובית - 24 יום, לוף - 68 יום, מלפפון - 15-20 יום, נענע - 25 יום, סילקא (סלק עלים) - 31 יום, סלרי - 54 יום, עגבניה - 25 יום, עגבניה שרי - 40 יום, עירית - 20 יום, פטרוזיליה - 23 יום, פלפל - 40 יום, קולרבי - 25 יום, קישוא - 15-20 יום, רוקלה - 17 יום, רוקט - 18 יום, שומר - 31 יום, שמיר - 17 יום]. יצוין כי בכל מקרה איסור ספיחין מסתיים בכ"ה כסלו.
- חייב לעבור הבחלה לפני השיווק. לדעת מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל כיון שאין איסור ספיחין בבגנות אין גם קדושת שביעית במוצאי שביעית ואוליגו בתר לקיטה.
- התייחסנו לשעועיית בתרמילים כירק כפי שכתב מרן החזו"א ופסק מרן הגר"ש"א. הריעה של השעועיית מתבצעת באביב ובקיץ. אין זריעה אחרי ראש השנה, לכן מגיעה לשווקים שעועיית מזריעת שמיטה שאסורה, רק בייג אייר.

תבואה וקטניות

סוג הגרגרים	תחילת שיווק בקדושת שביעית ואיסור ספיחים בתשפ"ב ²	תחילת שיווק ללא קדושה ואיסור בתשפ"ג ²
אגוזי אדמה (בוטנים)	י"ז אלול	ד' תשרי פ"ד ²
אפונה לשימורים והקפאה ³	כ' אדר א'	ל' שבט ³
אפונה גרגרים יבשים	הכל יבוא	
גרעיני אבטיח	ט"ו אב	ג' אלול ²
גרעיני דלעת	יבוא	
גרעיני חמניות	ל' אב	י"ח אלול ²
דוחן (ציפורים)	כ"ה אב	י"ב אלול ²
חיטה ומוצריה	י' אייר (הרוב יבוא) ⁴	י"ט אייר ²
חימצה (חומס)	ט"ו תמוז, גם יבוא ⁴	ד' אב
חילבה	(אייר) הרוב יבוא ⁴	
חריע (שמן)	ט"ו סיון	ד' תמוז ²
כוסמת	יבוא	
לוביה	יבוא	
סויה	יבוא	
עדשים	יבוא	
פול גדול	יבוא	
פול קטן	יבוא	
פופקורן	ל' אב, גם יבוא ⁴	י"ח אלול ^{4,2}
שומשום (וחלבה)	יבוא, ונכרים [לא מסחר] ⁴	
שיבולת שועל (קוקר)	יבוא	
שעועית יבשה	יבוא	
שעורה	(ט"ו סיון) רוב יבוא ⁴ ונכרים	ד' תמוז
תירס אשכולים וגרגירים לחים ^{5,3}	י"א תשרי	י"ג כסלו ⁵
תירס גרגרים יבשים [קמח תירס]	ב' תמוז	כ"ג תמוז ²

הערות והוספות:

- בגידולי גרגרים כל מה שקדוש הוא אסור גם באיסור ספיחין, ושייכותו לשמיטה נקבעת לפי מועד הבאת שליש בגרגר. אמנם הגדל אצל נכרים קדוש ואינו אסור (ומנהג ירושלים שאין קדושי בפירות נכרים).
- גרגרים משתמרים תקופה ארוכה. המועדים בלוח מתייחסים לתחילת השיווק של יבול שמיטה ותחילת השיווק של יבול שמינית, אך יש גם שיווק מתמשך יותר, ואז יש צורך להבחין בשנה שמינית בין החדש המתר לבין הישן האסור. אבחנה בין יבול ישן לחדש, ניתן לרוב להבחין בכיירת האיקות, וביתר שכיחות עבשים ומזיקים ועוד.
- תוצרת בשימורים וקפואה, משווקת מהישן גם אחרי האסיף של התוצרת החדשה. התאריך שעל גבי קופסת השימורים או השקית של המוקפא לא מעיד על זמן האסיף אלא על זמן המילוי.
- בגידולים בהם קיים יבוא וגם ייצור מקומי כמו בחימצה, ניתן לעיתים לזהות לפי זנים/צורות/ צבעים וגדלים שונים. התאריכים שבסוגריים מתייחסים לתוצרת הארץ.
- לגבי התירס: בלוח התייחסנו למוצרים מתיירס צעיר האסוף בארץ, כמו אשכולים וגרגרים טריים משומרים ומוקפאים. המועדים בתירס מיוסדים על כך שתירס לח ספק אם הוא קטנית או ירק.

בלוח נמסר מועד האסיף, היבול החדש מגיע למעשה כעבור זמן.

שם הפרי	קדושת שביעית בתשפ"ב החל מ:	תחילת שיווק תוצרת רגילה בתשפ"ג
אבוקדו	כ"ג תמוז ¹	י"ח אב ¹
אגוזים: אילסר	ח' אב ^{4,3,2}	ג' תשרי פ"ד ^{4,3,2}
בטנה (פיסטוק)	ח' אב ^{4,3,2}	כ"ג אב ^{4,3,2}
אגוז מלך	כ"ב אלול ^{4,3,2}	ג' תשרי פ"ד ^{4,3,2}
מקדמיה	י"ג אב ^{4,3,2}	כ"ג אב ^{4,3,2}
פקאן	כ"ב תשרי פ"ג ^{4,2}	ג' תשרי פ"ד ^{4,2}
אגס	ט"ז סיון ^{5,4}	כ"ו סיון ^{6,5,4}
אנונה	ג' תמוז	י"ג תמוז
אפרסמון	כ"ד אב	ד' אלול
אפרסק ונקטרינה	ל' שבט	י' שבט ⁶
אתרוג	כ"ד סיון ⁸	ד' תמוז ⁶
אשכולית	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
גויאבה	כ"ג סיון	ג' תמוז
גודגודן ודובדבן	כ"ד ניסן	ד' אייר ⁶
הדרים (תפוזים, קלמנטינות וכו')	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
לימה	י"ג סיון	כ"ג סיון ^{6,5,4}
לימון	כ"ג אייר ^{12,11}	ד' סיון ^{6,5,4}
קומקוט	י"ג חשון פ"ג	כ"ג חשון פ"ד
זית לכבישה	כ"ג תמוז	ד' אב ⁶
זית לשמן, שמן	כ"ג תשרי פ"ג	ד' תשרי פ"ד
חבוש	ד' תמוז	י"ג תמוז
חרוב	ט"ו אלול	א' אלול ⁴
לונגן	כ"ד סיון	ד' תמוז
ליציי	י"ג אייר	כ"ג אייר ⁶
משמש	י"ד ניסן	כ"ד ניסן ⁶
מנגו	כ' סיון	ל' סיון ⁶
ענבים למאכל	כ"ח אדר א'	ח' אדר
ענבי יין	כ"ד סיון	ד' תמוז ⁶
פג'ואה	י"ג אלול	כ"ג אלול
פומלה, פומלית	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
פיטאיה (צהוב)	כ"ד טבת	ד' טבת
פרי עדן (אדום, בליטות)	כ"ד טבת	ד' טבת
צבר	כ"ו כסלו ¹¹	ה' כסלו
קובו (אדום חלק)	כ"ח כסלו	ט"ו כסלו
קיווי	כ"ד אב	ד' אלול
קליפים (קלמנטינות)	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5}
קרמבולה	כ"ד חשון ¹¹	ה' חשון
רימון	ט"ז תמוז	כ"ו תמוז
שזיף אירופי (סגול, מאורך)	כ"ג תמוז	ד' אב ⁶
שזיף יפני (כל סוגי השזיפים)	כ"ד ניסן	ד' אייר ⁶
שסק	כ"ד שבט	ד' שבט
שקד ²	כ"ד אב	ד' אלול ^{5,4}
תאנה ⁹	ז' ניסן	י"ז ניסן
תמר	י"ג אלול	כ"ג אלול ^{5,4}
תפוז	כ"ד אב	ד' אלול ^{6,5,4}
תפוח בכיר ¹⁰	י"ג אייר	כ"ג אייר
תפוח	כ"ד סיון	ד' תמוז ^{13,6,5}

הערות:

- אבוקדו - יתכן ובתחילת העונה יש עדיין מזן ריד (עגול) שהוא משנה שישית. וכן בתחילת העונה במוצאי שמיטה יתכן עדיין משנת שמיטה.
- כל סוגי האגוזים והשקדים יכולים להשתמר זמן רב, ויתכן שווק של סחורה ישנה גם אחרי התאריכים המצוינים.
- הרוב יבוא. המועדים מתייחסים ליבול מקומי.
- אי אפשר לקבוע יום מדויק בו מגיע פרי חדש, אך לעיתים ניתן להבחין במראה הפרי בין חדש לישן.
- בפירות אלה יש שימור בקרור משנה שעברה שמשווקים גם במקביל לשיווק פרי חדש. לעיתים ניתן להבחין במראה הפרי בין חדש לישן.
- במינים אלה יש גם שיווק באופנים נוספים: כבישה בקופסאות שיומרים, סחיטה למיץ, ריסוק לרסק, סיכור וכדו', ומצוי שיווק של תוצרת משנת השמיטה באופנים הללו זמן רב אחרי אסיף היבול של שנה שמינית [יבול שמיטה אם לא קיימי בו מצוות ביעור, אסור באכילה].
- עיקר הגידול הוא בחודשי הקיץ, אך יש מעט מגדלים שיש להם פירות בחודש טבת מחנטה שלאחר ראש השנה.
- באתרוג, לענין שביעית קיים ספק אם הולכים בו כאילו אחר חנטה או כירק אחר לקיטה, לכן מחמירים לדונו גם כירק, שהחלקט בשביעית יש בו קדושה. מרבית האתרוגים שיימכרו לסוכות תשפ"ג יהיו מקטף קודם ראש השנה.
- התאנים המיובשות מיובאות מחו"ל.
- בזנים הבכירים כמו ענה, אין קירור ממושך.
- בתאריך זה קיים ספק אם חנט לפני ר"ה או אחריו, לכן מספק צריך גם להפריש מעשר עני.
- לימונים ירוקים שימכרו מחודש ניסן ראוי להחמיר ולנהוג בהם קדושת שביעית.
- ישנם זנים של תפוחים שמתחילים לקטוף מהחדש ועדיין נמצאים בקירור מהישן ויש לשים לב לכך. בזנים 'גרנד סמיט' ופינק לידיי הקטף של החדש מתחיל רק לקראת חודש אלול.

תודה למעמך אנטמן מדרין פירות בשה"מ שסייע בידינו בלוח זה

הערה כללית

לא כללנו ברשימה פירות בהם הרוב ערלה לדעת פוסקים רבים (פפאיה, שעונית וכו').

לא כללנו ברשימה אוכמניות טריות בהם רוב הגידול המקומי בחשש ערלה.

עלי תבלין טריים, יבשים, טחונים ושמן (אתרי)

התבלין וצורת השייך	קדושה בשוק בתשפ"ב החל מ:	איסור ספיחין (רוב בשוק) בתשפ"ב מ: (כרב שנתי אין איסור) ¹	גמר קדושת שביעית או איסור ספיחין תשפ"ג
אורגנו (איוזבית)			
עלים טריים עלים יבשים, טחון ושמן	ד' תשרי ⁹ הרוב יבוא	שיח מעוצה ² הרוב יבוא	ט"ו חשון ⁹ הרוב יבוא (תוצרת ללא קדושה תיתכן משבט)
איוזב (מירום ועוד) ⁶ עלים טריים עלים יבשים ושמן	ד' תשרי ³ יבוא	שיח מעוצה ² יבוא	ט"ו חשון ⁹ יבוא
אניס (כמנון) עלים טריים ⁶ זרעים	תשרי (אייר ⁴⁸) הרוב יבוא	טבת הרוב יבוא	כ"ה כסלו הרוב יבוא
בזיל (ריחן) עלים טריים עלים יבשים ושמן	תשרי יבוא	טבת יבוא	כ"ה כסלו יבוא
גרגר הנחלים עלים טריים זרעים	תשרי יבוא	אדר ב' (רב שנתי) ¹ יבוא	כ"ה כסלו יבוא
דפנה ¹² עלים טריים עלים יבשים	תמוז (תמוז ⁴⁸) בעיקר יבוא	עץ ² בעיקר יבוא	11 בעיקר יבוא
הל זוטת לבנה	יבוא ד' תשרי	יבוא שיח מעוצה ²	ט"ו חשון ⁹
זנגוויל שרשים טרי יבש וטחון	(טבת ¹³) הרוב יבוא יבוא	הרוב יבוא יבוא	כ"ה (כסלו) הרוב יבוא יבוא
חזרת (חריין) חרדל טימין	ראה לוח ירקות יבוא ד' תשרי ⁹	יבוא יבוא	יבוא ט"ו חשון ⁹
שרגון (לענה דרקונית) עלים טריים עלים יבשים	י"א תשרי ⁹ (ד' תשרי ⁴) יש גם יבוא	שיח מתחדש מעוצה ² יש גם יבוא	טבת ⁹ יש גם יבוא
כרכום (זעפרן) טחון	יבוא	יבוא	יבוא
כוסברה גרגרים כמון טחון	(א' סיוון ⁴⁸) רוב יבוא יבוא	(א' סיוון ⁴⁷) רוב יבוא יבוא	(תמוז ⁵) רוב יבוא יבוא
כרפס (סלרי) לואיזה (ליפיה לימונית)	ראה בלוח ירקות		
עלים טריים עלים יבשים	א' חשון ⁹ (ג' חשון ⁴) הרוב יבוא	שיח מעוצה ² שיח מעוצה ²	ניסן הרוב יבוא
לימונית עשב לימון עלים טריים עלים יבשים	תשרי (ו' תשרי ⁴) הרוב יבוא	רב שנתי ¹ הרוב יבוא	כ"ה כסלו הרוב יבוא
לענה שיחית - שיבא עלים טריים עלים יבשים	ד' תשרי ⁹ י' כסלו ^{4,11}	שיח מעוצה ² שיח מעוצה ²	ט"ו חשון ⁹ תוצרת ללא קדושת שביעית תיתכן מכסלו ⁵
לענת האבסיניט עלים טריים עלים יבשים	ד' תשרי ⁸ י' כסלו ⁴	שיח מעוצה ² שיח מעוצה ²	ט"ו חשון תוצרת ללא קדושת שביעית תיתכן מכסלו ^{5,11}
מינתה (נענה, פפרמינט) עלים טריים עלים יבשים	תשרי ^{4,7} הרוב יבוא	ניסן (גם דו שנתי) הרוב יבוא	כ"ה כסלו הרוב יבוא
מליסה מרוה רפואית	תשרי	רוב רב שנתי ¹	ניסן
עלים טריים עלים יבשים	ד' תשרי ⁸ (ג' חשון ⁴) יש מעט יבוא	שיח מעוצה ²	ט"ו חשון ⁹

התבלין וצורת השייך	קדושה בשוק בתשפ"ב החל מ:	איסור ספיחין (רוב בשוק) בתשפ"ב מ: (כרב שנתי אין איסור) ¹	גמר קדושת שביעית או איסור ספיחין תשפ"ג
עירית (שנאוטליך, צ'יווס) עלים טריים עלים יבשים	תשרי יבוא	א' כסלו יבוא	א' כסלו יבוא
פטרזויליה פטרזויליה יבש	ראה לוח ירקות ו' תשרי ⁴ יבוא	טבת יבוא	טבת יבוא
פלפל אנגלי פלפל חריף פלפל שחור	ראה לוח ירקות יבוא	יבוא	יבוא
פפריקה פרג זרעים	ראה לוח ירקות יבוא (ניסן ⁷)	יבוא	יבוא (ניסן ⁷) יבוא
ציפורן צתרה (סיבורי נאדגי) עלים טריים פתייתים ושמן	יבוא	יבוא	יבוא
קורנית (זערת פרסי) עלים יבשים	ד' תשרי ⁸ יבוא	שיח מעוצה ² יבוא	ט"ו חשון ⁹ יבוא
קמיל (כרויה) עלים וגבעולים טריים עלים וגבעולים מיובשים	תשרי	שבט (גם דו שנתי) יבוא	כ"ה כסלו כסלו ⁵
זרעים	(חשון ⁴⁷) הרוב יבוא	(אייר ⁷) הרוב יבוא	תוצרת לא קדושה תיתכן מאייר ⁵ יבוא
קינמון רוזמרין	יבוא	יבוא	יבוא
עלים יבשים שבת (דיל) שום	(א' חשון ⁴) הרוב יבוא תשרי ראה בלוח ירקות	שיח מעוצה ² שבט	אייר כסלו
שומר (שמיר) יבש זרעים	ו' תשרי ⁴ יבוא	י' חשון יבוא	כסלו יבוא

הערות כלליות

קדושת שביעית - לתבלין טרי שדינו כירק (כגון: בזיל, זנגוויל, לימונית ומינתה) יש קדושת שביעית כשנוקטף מיד לאחר ראש השנה. לעלי צמחים עצמיים (כגון: דפנה, לואיזה) או שיחים מעוצים, יש קדושה לפי מועד תחילת גידול העלה.

אמנם לא בכל עונות השנה מייבשים עלים. ולכן בעלים יבשים יתכן שמועד הקדושה לא יהיה בתחילת השמיטה.

בצמחים הרב שנתיים - מרבית היבול בשמיטה הוא מזריעה שלפני השמיטה, ובספק ניתן לסמוך על הרוב. אך יתכן מיעוט קטן של עלים מצמחים שנזרעו בשמיטה, בעיקר החל מהאביב, והם אסורים.

בלוח זה לא הבאנו את תחילת ההופעה בשוק מאיסור ספיחין למחמירין ולא רוב בסוף שנת השמיטה. הדבר מורכב והמעוניינים יקדימו כחודש בתחילת השמיטה את האיסור ספיחין רוב בשוק, ובמזאוי שמיטה יש להוסיף כחודש לזמן שאין חשש לאיסור ספיחין.

הערות:

- בצמחים רב שנתיים - הרוב משתילה לפני שמיטה ואין בו איסור ספיחין, וכעאל ידוע ניתן לסמוך על רוב.
- בעצים ובשיחים עצמיים (שפורחים רק לאחר שנה מזריעתם), אין איסור ספיחים.
- בשיחים מעוצים נמוכים מאוד אנו חוששים שמא דינם כירק.
- בתוצרת יבשה [המשתמרת תקופה ארוכה] קשה לדעת מתי מגיעה לשוק תוצרת משמיטה. כתבנו את התאריך שבו כבר תיתכן בשוק תוצרת משמיטה.
- בתוצרת יבשה [המשתמרת תקופה ארוכה] קשה לדעת מתי מפסיקים לשווק מתוצרת שמיטה האסורה, כתבנו בלוח את התאריך שבו כבר תיתכן בשוק תוצרת מותרת [= אין הכוונה לקבוע שמתאריך זה התוצרת היא מותרת - יש לוודא שהיא תוצרת חדשה].
- יש כמות מסחרית הגדילה בידי ערבים [נכרי].
- התאריך שבסוגריים מתייחס למיעוט שיש מתוצרת הארץ משתילה או חנטה של שמיטה.
- בשיח מעוצה, יש להסתפק אם דינו כירק ויש בו קדושת שביעית מאל תשרי או דינו כאילן ויש בו קדושת מזמן החנטה. לדעת מרן הגרי"ח קנייבסקי יש לחשוש לחומרא שדינו כירק.
- בשיח מעוצה, אין לחשוש משום ספיחין כיון שהוא רב שנתי ולדעת מרן הגרי"ח קנייבסקי יש לחשוש דחשיב כעץ, ומה שחטט בשמיטה יש בו חשש שביעית אף שנלקט בשמינית.
- אין ייבוש בכל תקופת השנה.
- העלים שחנטו בשביעית, נותרים על העץ משך כמה שנים וקדושים לעולם, וקשה לדעת עד מתי הם נשארם על העץ.
- אין גידול מסחרי בארץ.
- ידוע על שטח קטן שמגדלים בארץ ומגיע בתקופת ינואר (טבת).
- אין כמעט מיבול מקומי.

פריחה

שם הפרח	מועד שתילה בחדשים (לועזיים)	עונת פריחה וקטיף בחדשים (לועזיים)	תקופת השיווק של פרחים משתילת שמיטה
אגפנתוס	2-4	5-6	רוב היבול מרב שנתי
אגרטום	8-3	11-6	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
אדמונית (פאוניה) (*)		כל השנה	רוב שנתי
(*) בשבט אדר יהיו פרחים בעיקר משתילת שמיטה (ע"י טיפול קור בעציצים) ובהם יהיה איסור שביעית.			
איקסיה	10-11	2-5	שבט פ"ב - טבת פ"ג
אירוס (איריס)	10-11	1-5	כל העונה בפ"ב
אירינגיום	10-12	3-6	כל העונה בפ"ב
אכילהא	3-10	רוב גדול מרב שנתי	רוב גדול מרב שנתי
אלסטורמריה	10-12	3-8	רוב מרב שנתי (מעט חדש מטבת)
אמיתה	11	2-5	כל העונה בפ"ב
אמריליס (היפאסטרום)	3-4	4-10	כל העונה בפ"ב
אנטוריום		כל השנה	רוב גדול מרב שנתי
אסקלפיאס	4-9	כל השנה	מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג
אסתר (שורש, ורדה)	כל השנה	כל השנה	כסלו פ"ב עד כסלו פ"ג
אקוניטום	9-1	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ארמורוס	11-12	12-5	כל העונה בפ"ב
בנקציה	3-5	כל השנה	רוב שנתי
ברבטוס (מין צפורן)	9-10	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ברודיאה	10-11	12-5	כל העונה בפ"ב
גבסנית (ריחני)		מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג	מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג
גודציה	8-2	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
גרביאלה	3-10	12-6	רוב גדול מרב שנתי
גרברה	7-8	כל השנה	מתמוז פ"ב עד תמוז פ"ג. יש גם רב שנתי
דוביום ראה נץ החלב			
דליה		יבוא	
דלפיניום חד שנתי	9-1	1-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
היביסקוס (עם גביע)	5-8	9-12	בתשפ"ג חלק גדול משתילת שמיטה
הליקוניה		כל השנה	רוב גדול ממצע מנותק, רב שנתי
ורד		כל השנה	הרוב מרב שנתי, מצע מנותק בחממה
ורוניקה	9-10	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
חמנית	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
חרצית	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
טגטס	10-11	כל השנה	כל העונה בפ"ב
טווידיה	כל השנה	כל השנה	כסלו פ"ב עד כסלו פ"ג
טופח ריחני (אפונה)	9-11	11-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
טולברגיה	10-11	2-8	כל העונה בפ"ב
טרליום		כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
כלנית	9-10	11-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
לוע הארי	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ליאטריס	9-2	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ליזיאנטוס	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג

שם הפרח	מועד שתילה בחדשים (לועזיים)	עונת פריחה וקטיף בחדשים (לועזיים)	תקופת השיווק של פרחים משתילת שמיטה
לימוניום	7-10	כל השנה	רוב גדול מרב שנתי
מטריקריה	7-11	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
מנתור (ריחני)	9-11	12-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
נורית	9-11	1-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
נץ החלב כתום (דוביום)	9-10	2-5	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
נץ החלב לבן (ערבי, טראויד)	8-12	3-5	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
נרינה	9-11	11-5	הרוב מרב שנתי
נרקיס (ריחני)	9-11	11-2	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
סהרון (קוקולוס)		כל השנה	רב שנתי
סולידגו	כל השנה	כל השנה	רוב רב שנתי
סולידטר	7-12	כל השנה	רוב רב שנתי
סחלב		כל השנה	רב שנתי, מנותק, במבנים
סייפנים	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
ספארי סנסט (פרוטאה)		כל השנה	רב שנתי
עדעד	8-11	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
פוליאנטוס טוברוזה (ריחני)	3-12	3-12	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
פלוקס (שלהבית ריחני)	8-3	כל השנה	רוב רב שנתי
פרזיה	10-12	2-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
פרח האורז	3-9	3-4	רב שנתי
פרח שעוה (בעיקר ירק)	3-11	כל השנה	רב שנתי
צבעוני	11-12	12-4	כל העונה בפ"ב
צלזיה	4-12	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
צסטרום		כל השנה	רב שנתי
צפורן גן עדן		כל השנה	רב שנתי
צפורן (גם ריחני וגם דו שנתי)		כל השנה	תמוז פ"ב עד תמוז פ"ג (הרוב מגידול נכרים)
קורטמוס (קורטום)	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
קורקומה	1-8	3-12	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
קיפודן (אכינופס)	8-12	כל השנה	אדר א' פ"ב עד שבט פ"ג
קלה	9-11	12-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג. גם רב שנתי
קלה צבעונית	כל השנה		מצע מנותק טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
קמפנולה (פעמונית, גם ריחני)	10-12	3-12	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
קרטסידיה	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
שושן לבן	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
שושן צבעוני	כל השנה	כל השנה	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
שושן מזרחי (גדול)	כל השנה	3-11	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
תגית (סקביזה)	8-12	11-5	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
תורמוס	10-2	12-4	טבת פ"ב עד כסלו פ"ג
צמחי עלים - ירק לקישוט*	כל השנה		רוב גדול מרב שנתי

* כולל את הצמחים - אונימוס, אספרגוס, אקליפטוס, ארליה, גומא (ציפרוס), מונסטרה, מוראיה, מלליקה, פוטוניה, פיטוספורום, פילודנרון, קוכיה, רוסקוס (עצבונית) שרך.